

Cultuurnota 2021-2024

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Leeswijzer
3. Inleiding
  - A. Corona
  - B. Cultuur in Groningen – een schets
  - C. Kadernota 2021-2028
  - D. Cultuurnota 2019-2020
4. Cultuur in Groningen - een schets
5. Overzicht ambities en strategieën
6. Samenleven met cultuur
7. Overall cultuur
8. Ruim baan voor talent en vernieuwing
9. Sterke basis
10. Financieel overzicht
11. Monitoring en evaluatie
12. Appendix I: Overzicht subsidiebesluiten
13. Appendix II: Subsidiebesluiten per instelling

1 Voorwoord

Kunst en cultuur maakt onderdeel uit van het DNA van Groningen. Voor veel mensen is Groningen niet voor te stellen zonder de sfeer van talent, creatieven en het aanbod van culturele instellingen. Het is een van de redenen dat veel (en steeds meer) mensen in Groningen willen wonen en bedrijven zich juist hier willen vestigen. Daarom is Groningen altijd blijven investeren in kunst en cultuur, ook nu. Een aantal Groningse culturele instellingen zijn daarnaast ook landelijk en internationaal succesvol en daar mogen we trots op zijn.

Maar zorgen zijn er ook. Onontkoombaar is de huidige coronacrisis die diepe wonden slaat in de kwetsbare culturele sector. Er zijn veel zorgen bij instellingen, kunstenaars en ook bij het publiek over hoe dit verder gaat. We houden dat nauwlettend in de gaten en doen wat we kunnen om mee te denken en kunstenaars te helpen en bij te staan. Dat hebben we in 2020 gedaan met een extra steunpakket en ook de komende jaren blijven we helpen waar we kunnen. Juist tijdens de moeilijkste tijden is het belangrijk te beschermen wat waardevol is. Daarom kiezen we ervoor om de cultuurnota 'gewoon' door te zetten. Het is in deze onzekere tijden belangrijk om als overheid zekerheid te bieden.

Maar er zijn ook andere uitdagingen. Deze nota heeft als titel '*Kunst en cultuur voor iedereen*'. Helaas voelt dat nog niet voor iedereen zo. Voor sommigen omdat de afstand tot het culturele aanbod letterlijk te groot is, voor anderen omdat zij het niet kunnen betalen, maar voor velen ook omdat de setting en de inhoud niet altijd aanspreekt. We moeten blijven inzetten op het vergroten van de diversiteit van het publiek. Dat gaat over activiteiten dichterbij brengen, het wegnemen van financiële drempels, maar ook over oprechte interesse in wat mensen bezighoudt en hoe culturele activiteiten en projecten daarop in kunnen spelen.

Een andere grote zorg is de arbeidsmarkt voor kunstenaars. Zelfs voor de coronacrisis was onderbetaling geen uitzondering in de culturele sector. Langzaam is een systeem ontstaan waarin lang niet alle creatieve professionals rechtvaardig betaald worden voor het werk dat zij leveren. Dat heeft deels te maken met gebrek aan geld in de sector. Maar het is ook onderdeel van onze houding ten opzichte van kunst: we lijken het normaal te vinden dat creatieven hun diensten voor weinig of om niet aanbieden. Daar moeten we van af. We moeten de negatieve spiraal keren, anders holt de culturele sector uit.

De cultuurnota gaat uiteindelijk ook om het verdelen van schaarse middelen en vraagt om scherpe keuzes. Ik ben de Kunstraad Groningen erkentelijk voor het advies dat zij in moeilijke omstandigheden heeft uitgebracht. Het vormt de basis voor de subsidiebesluiten voor de instellingen. Daar waar wij afwijken van de Kunstraad, doen we dat weloverwogen en goed onderbouwd. Wanneer we kijken naar die subsidiebesluiten dan zien we dat veel van de gehonoreerde instellingen al decennia onderdeel zijn van de gemeentelijke cultuurnota. Dat is een groot goed, zij vormen immers de pijlers van onze infrastructuur. Het aantal nieuwkomers is echter traditioneel relatief klein. Daarom komen we met voorstellen om nieuwe initiatieven toch een perspectief te geven en bieden we ondersteuning aan instellingen die nog niet in aanmerking komen voor vierjarige financiering.

Kortom, we hebben veel om trots op te zijn en bovenal een goede basis waarmee we ook de komende jaren kunnen werken. De zorgen zijn echter ingrijpend en urgent. De enige manier om die als overheid het hoofd te bieden is door samen te werken. Het is geweldig te zien dat het opnieuw gelukt is samen op te trekken met de provincie Groningen in de totstandkoming van deze cultuurnota. We blijven ook samenwerken met onze partners in Noord-Nederland en met de fondsen en het ministerie van OCW. Het minste wat de culturele sector van de overheden mag verwachten is dat zij samen de schouders eronder zetten.

Paul de Rook, wethouder Cultuur

2 Leeswijzer

Voor u ligt de cultuurnota *Kunst en cultuur voor iedereen* van de gemeente Groningen voor de periode 2021-2024. Dit is het eerste van twee beleidsdocumenten waarin wij vertellen hoe we uitvoering gaan geven aan de ambities en strategieën uit de kadernota *Kunst en cultuur voor iedereen 2021-2028*. Deze is te lezen als uitnodiging aan culturele instellingen om meerjarenplannen te maken in antwoord op de kansen en uitdagingen die wij signaleren in relatie tot onze beleidsdoelen. We werken hierbij nauw samen met de provincie Groningen, met gedeelde ambities en strategieën, en we stemmen onze procedures, criteria, subsidiebesluiten en vervolgacties op elkaar af.

In de hoofdstukken 5 tot en met 8 laten we aan de hand van concrete acties zien hoe we de komende vier jaar het gemeentelijke cultuurbeleid naar de praktijk vertalen. Wat gaan we doen, met welke partners, op welke manier en in welk tijdsbestek? Vervolgens staan we stil bij de financiële aspecten: welke budgetten hebben we beschikbaar, hoe verdelen we deze en welke procesafspraken maken we daar samen over? Tot slot geven we een overzicht van de ingediende meerjarige aanvraag en de subsidiebesluiten voor de periode 2021-2024. Maar voor we daar zijn, staan we in de inleiding kort stil bij het doorlopen proces, de belangrijkste aandachtspunten voor de komende jaren en enkele maatschappelijke ontwikkelingen die de context vormen waarbinnen deze cultuurnota tot stand is gekomen.

3 Inleiding

A. Corona

Impact op de culturele sector

De culturele sector was in 2020 samen met toerisme, recreatie en sport één van de hardst getroffen sectoren door de vergaande maatregelen om het coronavirus in te dammen. Evenementen werden niet meer toegestaan en nagenoeg alle culturele instellingen moesten hun deuren sluiten. Hoewel velen vindingrijk waren door online activiteiten en workshops aan te bieden, deed het pijn om niet meer samen cultuur te kunnen maken en beleven. De schade aan de landelijke cultuursector werd berekend op 37,4 procent.

De maatregelen hadden voor de Groningse cultuursector grote financiële gevolgen door het wegvallen van entreegelden en inkomsten uit horeca, verkoop en verhuur. De gevolgen varieerden per organisatie, maar over het algemeen werden instellingen met veel publieksinkomsten, culturele zzp'ers en flexwerkers het hardst getroffen. Niet alleen de professionele kunsten werden getroffen, ook in de amateurkunsten werden repetities en concerten afgelast. Met name zingen in een koor werd gezien als een groot risico op besmetting. De onzekerheid en onduidelijkheid van deze periode vielen extra zwaar omdat er in de culturele sector al veel zorgen waren over de arbeidsmarkt. Meer dan zestig procent van de werkenden in de sector is zzp'er of flexwerker. Het financieringssysteem van cultuur is dermate ingewikkeld dat landelijke steunmaatregelen niet iedereen konden bereiken. Als gemeente hebben we een eigen steunpakket ingezet.

Financiële en langetermijneffecten

De geschatte schade bij onze culturele instellingen die niet gedekt werd uit de algemene ondersteuningsmaatregelen (NOW, TOZO, TOGS) bedroeg 3,5 miljoen euro voor de periode tot 1 juli 2020. De totale schade in de Groningse cultuursector was aanzienlijk groter. Op het moment van schrijven van deze cultuurnota was er geen sprake van een vaccin en gold de anderhalvemeterrichtlijn voor museumbezoek, evenementen en theatervoorstellingen. Evenementen buiten en binnen moesten aan andere richtlijnen¹ voldoen, maar alle evenementen werden noodgedwongen kleinschaliger van aard. Activiteiten die wel mochten plaatsvinden, leverden minder inkomsten op omdat er minder entreekaarten beschikbaar waren en omdat het publiek terughoudend was. Het culturele seizoen 2020-2021 heeft grote schade geleden.

Gemeentelijk steunpakket COVID-19

Als gemeente hebben we in de eerste plaats een verantwoordelijkheid voor culturele instellingen die we subsidiëren vanuit onze cultuurnota. Vanaf het moment dat de coronamaatregelen van kracht werden, hebben we diverse coulancemaatregelen ingesteld. We hebben de schade geïnventariseerd bij de instellingen, zowel inhoudelijk als financieel. Het Rijk heeft alle instellingen met een landelijke meerjarige subsidie extra gecompenseerd voor de schade als gevolg van corona.

Het gemeentelijke steunpakket bestond uit twee delen. Ten eerste was er landelijke ondersteuning voor grotere culturele instellingen met cofinanciering van de gemeente. leidde tot extra financiering van de tekorten van SPOT, Forum Groningen, Groninger Museum, VERA, Simplon en Grand Theatre. De benodigde cofinanciering bedroeg 1,425 miljoen euro en het totale extra subsidiebedrag 3 miljoen euro. Daarnaast is aanvullend minimaal 25 procent van de reserve van deze instellingen ingezet om de coronaschade op te vangen. Ten tweede heeft het college de *Tijdelijke regeling culturele instellingen COVID-19* ingesteld, voor lokale culturele organisaties die niet in aanmerking kwamen voor steun van het Rijk. Culturele instellingen kregen nadrukkelijk de opdracht om binnen de gezondheidsrichtlijnen

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/cultuur>

programmering en opdrachten te realiseren met aandacht voor extra inhuur van zzp'ers en flexkrachten. Dit steunpakket is afgestemd met de provincie, om zo effectief en breed mogelijk ondersteuning te kunnen bieden. In samenwerking met de afdeling Economische Zaken konden ook culturele ondernemers in aanmerking komen voor ondersteuning.

Proces cultuurnota

We hebben het proces voor de nieuwe cultuurnota doorgezet, net als de provincie en het Rijk. Hiermee willen we duidelijkheid voor de langere termijn bieden aan de instellingen die kort daarvoor een meerjarige subsidieaanvraag hadden gedaan. Juist in een mondiale crisis als deze dragen kunst en cultuur bij aan de samenleving. Onze ambities zoals verwoord in de kadernota *Kunst en cultuur voor iedereen 2021-2028* en de ambities van de instellingen vinden wij juist nu van belang als stip op de horizon. We realiseren ons dat de uitvoering van de cultuurnota vraagt om flexibiliteit en aanpassingsvermogen, zowel van de sector als van de betrokken overheden.

Vervolg

Er is op het moment van schrijven van deze nota nog geen zicht op een uitweg uit de coronacrisis. Waar de één kansen ziet om juist nu de waarde van cultuur te benadrukken als vorm van bezinning op de maatschappij, ziet de ander de crisis als desastreus voor een toch al fragiele sector. Voor jonge makers, zzp'ers en culturele instellingen wordt de sluiting van de sector steeds nijpender. Met het gemeentelijke steunpakket verwachten wij dat de Groningse cultuursector in 2020 de crisis het hoofd biedt, al realiseren we ons dat we niet iedereen kunnen steunen. Aan het eind van 2020 gaan wij op basis van de besluitvorming van de nota nogmaals met de meerjarig gesubsidieerde instellingen in gesprek over hun situatie. Dan bepalen wij ook welke aanvullende maatregelen nodig en mogelijk zijn. We faciliteren het inhoudelijke debat over cultuur in tijden van corona samen met de cultuurpijlers en de provincie.

B. Kadernota 2021-2028

De kadernota *Kunst en cultuur voor iedereen 2021-2028* is op 30 oktober 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Provinciale Staten volgde in november 2019 met het aannemen van het strategisch beleidskader *Wij zijn cultuur!* Hiermee continueren we de gezamenlijke lijn die we vier jaar geleden hebben ingezet, waarbij gemeente en provincie in nauwe samenwerking het Groninger cultuurbeleid vormgeven. Dit vereenvoudigt het proces voor aanvragers en culturele instellingen, zorgt voor een goede inhoudelijke afstemming tussen beide overheden en waarborgt een effectieve inzet van tijd en middelen. Hoewel onze rol als gemeente inhoudelijke anders is dan die van de provincie, hebben we de beleidsplannen samen uitgewerkt in vijf strategieën. Drie hiervan zijn gemeenschappelijk: *Sterke basis*, *Samenleven met cultuur* en *Overal cultuur*. Wij maken ons daarnaast sterk voor *Ruimte voor talent en vernieuwing*, terwijl de provincie erfgoed stimuleert via *Thuis in Groningen*.

C. Cultuurnota 2021-2024

Adviestraject Kunstraad Groningen

In de cultuurnota werken we de beleidsplannen uit de kadernota uit tot concrete acties. Ook nemen we hierin het besluit welke culturele instellingen we subsidiëren ter ondersteuning van hun meerjarenplannen. Wij hechten waarde aan een professionele en onafhankelijke beoordeling van de plannen van de culturele instellingen in stad en ommeland, zeker op het punt van artistiek-inhoudelijke kwaliteit. Daarom hebben we de Kunstraad opnieuw gevraagd om de aanvragen te beoordelen op kwaliteit en de aansluiting op onze ambities. Op basis van de strategische lijnen, de subsidievoorwaarden en criteria heeft de Kunstraad een toetsingskader opgesteld en een adviestraject ingericht. Belangrijkste uitgangspunt was één gezamenlijk advies voor gemeente en provincie, op basis

van advisering op maat die tegelijkertijd rekening houdt met een invulling van het cultuurbeleid dat zo goed mogelijk aansluit bij de ambities en strategieën.

De Kunstraad heeft op 11 juni 2020 het adviesrapport *Op steviger grond* gepubliceerd. Aanvragers konden reageren op dit advies en technische of feitelijke onjuistheden melden. In totaal hebben 45 instellingen hiervan gebruik gemaakt. De Kunstraad heeft hierop enkele adviezen aangepast in een reactienota. Dit heeft echter niet tot gewijzigde adviezen of geadviseerde bedragen geleid.

Nieuw in het proces was de voorwaarde een activiteitenbegroting aan te leveren bij de aanvraag. Hiermee wilden we meer inzicht krijgen in de totstandkoming van het aangevraagde subsidiebedrag. Op deze manier werken we toe naar een open gesprek over de inzet van onze publieke middelen, waarbij het gesprek over de inhoud en bedrijfsvoering samen komen. Dit is ook gekoppeld aan de discussie over eerlijke arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden. Onze ambities met betrekking tot de Fair Practice Code vindt u in hoofdstuk 9.

Voor veel aanvragers bleek de gevraagde activiteitenbegroting nog een stap te ver. Op basis van de ingekomen aanvragen hebben we waar nodig verzocht de financiële stukken aan te scherpen of gewijzigd aan te leveren. Opnieuw leverde dit in veel gevallen niet de gewenste informatie op. In samenspraak met de provincie en Kunstraad hebben we daarom besloten voor nu te beoordelen op basis van wat er wel is ingediend. Tijdens de jaarlijkse voortgangsgesprekken zullen we met de instellingen in gesprek gaan over de bedrijfsvoering en het opstellen van een activiteitenbegroting. Hierover leest u meer in hoofdstuk 11.

In hoofdstuk 13 vindt u een samenvatting van alle aanvragen, het subsidieadvies van de Kunstraad en het voorgenomen besluit van het college van B&W. Daarnaast heeft de Kunstraad ook enkele algemene aanbevelingen en aandachtspunten benoemd in haar adviesrapport. Denk bijvoorbeeld aan de roep om meer samenwerking in de beeldende kunstsector, meer aandacht voor goede bedrijfsvoering en fair practice en voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor talent. Waar mogelijk en gewenst, hebben we deze opmerkingen verwerkt in de uitvoeringsplannen van de verschillende strategieën.

4 Cultuur in Groningen - een schets

Groningen kent een breed en divers cultureel aanbod. Door de ligging en de relatief kleine culturele infrastructuur in het noorden kent onze gemeente een grote concentratie aan podia, musea, makers en festivals. Een compleet palet aan genres en disciplines, maar ook een kwetsbaar geheel vanwege de afhankelijkheid van vaak één instelling of organisatie. We zijn we trots op onze cultuurinstellingen, want zij bedienen niet enkel de eigen inwoners, ze weten zich ook verzekerd van een regionaal, landelijk en internationaal publiek. De stad huisvest naast gerenommeerde gezelschappen, musea en kunstinstellingen ook aanstormend talent van onder andere het Prins Claus Conservatorium en Academie Minerva. Jonge kunstenaars en makers die met vernieuwende projecten buiten de lijntjes durven te kleuren. In een relatief jonge gemeente als de onze, met veel internationale in- en doorstroom, is hier volop vraag naar.

Tegelijkertijd is er een stevig netwerk aan amateurkunst met aanbod voor iedereen. Dit krijgt niet alleen vorm in lesaanbod en een bloeiend verenigingsleven, maar ook in een sterkere verbinding van kunst en cultuur met de onmiddellijke leefomgeving. Zo ontstaat een fijnmazige vertakking tot in alle wijken en dorpen, die bijdraagt aan de leefbaarheid en sociale cohesie van onze gemeente. Een brede basis die maakt dat kunst en cultuur daadwerkelijk voor iedereen is.

- Groningen heeft een rijke traditie in de **podiumkunsten**. Met SPOT en Grand Theatre zijn er twee vaste presentatieplekken van hoog niveau aanwezig. Verschillende festivals zorgen het hele jaar door voor een aantrekkelijke programmering, binnen en buiten de muren van het theater. Er is een volledige keten van talentontwikkeling aanwezig, waardoor nieuwe makers volop mogelijkheden hebben zich te ontwikkelen. De hier gevestigde BIS-gezelschappen zorgen ervoor dat het publiek ook buiten onze gemeentegrenzen kan genieten van de bijzondere projecten en producties die in Groningen hun oorsprong vinden. De toelating van Noorderzon, Grand Futura (Station Noord) en Club Guy & Roni tot de BIS toont aan dat Groningse instellingen tot de landelijke top behoren. En in Station Noord werken de podiumkunsteninstellingen samen aan talentontwikkeling voor makers in heel Noord-Nederland.
- De **klassieke muziek** kent een complete keten voor talentontwikkeling, van beginnend tot professioneel muzikant. Het publiek kan genieten van alle mogelijke genres: van grote symfonische cross-over projecten van het NNO, tot kleinschalige kamermuziekconcerten in kerken en experimentele composities. Het Noordpool Orkest timmert stevig aan de weg met nieuwe orkestmuziek.
- Begin januari is Groningen stevast de hoofdstad voor **popcultuur** en **urban** van Europa. Festival Eurosonic Noorderslag hoort bij het karakter van een popstad, met een levendige bandjescultuur en internationaal bekende podia als VERA en Simplon. Een belangrijk aandachtspunt bij de ontwikkeling van een nieuwe Oosterpoort is dan ook een grote popzaal. Daarnaast zijn er vele festivals waar muzikliefhebbers hun hart kunnen ophalen. Jong talent krijgt hier kans om de eerste meters op het podium te maken. De Groninger popsector werkt in noordelijk verband samen in verschillende netwerken om talentontwikkeling in de popscene te versterken. Ook de urban arts zijn vertegenwoordigd in Groningen, met performances door de hele stad op straat, festivals en podia.
- Het publiek kan in Groningen kennismaken met een breed palet van **beeldende kunst**. Het Groninger Museum, nieuw in de BIS, presenteert kunst en design van (inter)nationale topkunstenaars voor een breed publiek. Ook het Centrum voor Beeldende Kunst (CBK) realiseert kunstwerken in parken, parkeergarages en op pleinen die voor iedereen te bekijken zijn. Het fotofestival van Noorderlicht trekt liefhebbers van de fotografie uit het hele land. Ook jonge talentvolle kunstenaars kunnen, na de academie, op verschillende plekken terecht voor coaching en experiment.

- Anders dan andere disciplines kenmerkt de **letterensector** zich door een relatief kleine infrastructuur. Forum Groningen is met haar bibliotheekfunctie en literaire evenementen de grootste instelling op het gebied van letteren. Met Dichters in de Prinsentuin bereikt Noordwoord een landelijk publiek van poëziefhebbers. Noordwoord ondersteunt als cultuurpijler de sector met onder andere een literaire agenda, talentontwikkelingsprogramma's en een stevige netwerkfunctie. En vanuit Groningen maken kinderen en jongeren in heel Nederland kennis met de kracht van poëzie en schrijven bij het Poëziepaleis.
- De **filmsector** heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld in Groningen. Er is een netwerk ontstaan met noordelijke makers in Drenthe en Friesland om de filmcultuur verder te ontwikkelen en ondersteunen. Forum Groningen en Kunst&Cultuur (K&C) zijn betrokken bij de nieuwe noordelijke filmeducatiehub, van waaruit activiteiten voor film- en beeldeducatie voor het onderwijs aangeboden en afgestemd worden.
- Er is veel te doen en te beleven in Groningen. Op het gebied van **amateurkunst** barst het van de orkesten, koren, theatergroepen en andere vormen van kunst en cultuur. Groningers zijn zeer actief en laten dit graag zien, horen en voelen. Iedereen die zich verder wil verdiepen en ontwikkelen, of juist de eerste stappen wil zetten naar creativiteit, is welkom bij o.a. VRIJDAG en het Centrum voor Kunst en Cultuur Haren.
- De kwaliteit van het **cultuuronderwijs** in Groningen is de afgelopen jaren gestegen. We zien dat 75 procent van de scholen investeert in deskundigheid van de leerkrachten en in het culturele lesprogramma. K&C biedt hierbij ondersteuning bij het vormgeven van cultuur op school. Daarnaast doen we mee met de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), zo zorgen we ervoor dat cultuuronderwijs een vaste plek heeft in het curriculum. We prijzen ons gelukkig met een brede cultuursector, die stevig inzet op de ontwikkeling van cultuureducatief aanbod zowel voor het primair als voortgezet onderwijs. Daardoor maken kinderen in Groningen kennis met diverse kunstdisciplines.
- De geschiedenis van Groningen gaat ruim duizend jaar terug en onder de grond zelfs tot de prehistorie. Ons **erfgoed** is zichtbaar in de gebouwde omgeving van stad, de dorpen en het landschap (materieel erfgoed), maar ook in gewoonten en gebruiken (immaterieel erfgoed). Een groot deel van de historische objecten zijn te vinden in de collecties van musea zoals GRID en Groninger Museum. Beide richten zich met bijzondere educatieve projecten, naast reguliere bezoekers, op het onderwijs om deze historische verhalen over te dragen. Het nieuwe Museum aan de A zal de verhalen en historische objecten van Groningen bij elkaar brengen, om samen met culturele instellingen en inwoners van onze gemeente de historie levend te houden. Veel van onze inwoners zijn als vrijwilliger betrokken bij de erfgoedsector.

5 Overzicht ambities en strategieën

	Matrix ambities & strategieën Cultuurnota 21-24	Sterke Basis	Talent en vernieuwing	Samenleven met cultuur	Overal cultuur
	A. Kunst en cultuur voor iedereen				
	B. Een bruisende stad				
	C. City of Talent				
1	In de gemeente Groningen is kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk. Het culturele aanbod is inclusief en spreekt inwoners en bezoekers van alle leeftijden en culturele achtergronden aan	x		x	
2	Er is aandacht voor het bereiken van (nieuw) publiek	x	x	x	x
3	Inwoners worden gestimuleerd om kunst en cultuur te bezoeken of zelf aan kunst en cultuur te doen	x		x	x
4	Er is goed cultuuraanbod in het cultuuronderwijs	x		x	
5	Iedereen kan op laagdrempelige wijze met cultuur in aanraking komen	x		x	x
6	De stad heeft een sterk cultureel profiel, een (inter)nationale uitstraling en loopt (inter)nationaal voorop met haar cultuuraanbod	x	x		
7	De sector heeft een sterke basis, met gezonde arbeidsrelaties, goede organisatiestructuren en onafhankelijk toezicht, aan de hand van de landelijke codes voor Cultural Governance en Fair Practice	x			
8	De stad kent een complete culturele keten in meerdere disciplines, biedt ruimte aan vernieuwingen die een aanvulling vormen op dit aanbod en heeft oog voor het bestaande culturele erfgoed	x	x	x	x
9	We versterken de economische impact van cultuur. Cultuur draagt bij aan een goed leef- en vestigingsklimaat en heeft een positieve invloed op de economie. Cultuur trekt toeristen, bedrijven en nieuwe inwoners	x			
10	We versterken de maatschappelijke impact van cultuur door nieuwe verbindingen te leggen	x		x	

11	Culturele instellingen en overheden werken samen om culturele ambities te verwezenlijken in Noord-Nederland, landelijk en internationaal. Het gaat hierbij om samenwerking binnen en tussen disciplines en richting andere maatschappelijke ontwikkelingen.	x			
12	Talentvolle kunstenaars kunnen zich ontwikkelen en presenteren binnen de complete keten van talentontwikkeling in meerdere disciplines in onze stad en in het gehele Noorden	x	x		
13	Een gemeente waar voldoende mogelijkheden voor talentontwikkeling aanwezig zijn om de toestroom en doorstroom van talent te stimuleren	x	x	x	
14	Culturele ondernemers dragen bij aan Groningen als City of Talent en versterken de economie en aantrekkingskracht	x	x		

6 Samenleven met cultuur

Cultuur draagt bij aan het cultureel zelfbewustzijn, de leefkwaliteit en identiteit van onze inwoners, van jong tot oud en met alle achtergronden en opleidingsniveaus. Culturele voorzieningen geven inwoners de mogelijkheid verhalen te delen, anderen te ontmoeten en hun creatieve talenten te ontwikkelen. We willen dat cultuur een breed bereik heeft zodat ook jongeren, inwoners met een andere etnische of culturele achtergrond en inwoners met een krappe beurs zich herkennen in het aanbod. We bouwen samen met de instellingen en het (potentiële) publiek aan inclusiviteit in de cultuursector. We beginnen dichtbij, door cultuur te organiseren in de wijken en dorpen. Juist daar kan nog meer het verschil worden gemaakt, door meer mensen te raken met de waarde en schoonheid van kunst en cultuur. Ook zetten we stevig in op cultuuronderwijs, zodat alle kinderen gelijke kansen krijgen om op te groeien met cultuur.

Wat gaan we doen?

Cultuuronderwijs

Kunst kan verwonderen, uitdagen en raken. Door op jonge leeftijd met kunst en cultuur kennis te maken leren kinderen over de wereld waarin wij leven en hoe zij zich verhouden tot die wereld. Kinderen ontdekken hun talent en wij bieden mogelijkheden om dat talent te ontwikkelen. We stimuleren scholen om zich actief in te zetten voor cultuuronderwijs.

- **We doen mee met de landelijke regeling *Cultuureducatie met kwaliteit 2021 -2024***

We vinden het van belang dat alle kinderen in aanraking komen met cultuur. Door cultuur te integreren in het curriculum van het onderwijs, zorgen we ervoor dat kinderen die van huis uit niet worden grootgebracht met cultuur, dit wel mee krijgen op school. Dat betekent dat er op zoveel mogelijk scholen sprake moet zijn van cultuuraanbod of integratie van cultuur binnen andere vakken. We geven Kunst & Cultuur (K&C) daarom de opdracht vooral inzet te plegen op scholen waar nu nog weinig gebeurt aan cultuuronderwijs.

De regeling '*Cultuureducatie met kwaliteit*' heeft als doel het duurzaam versterken van cultuuronderwijs en het bevorderen van samenwerking tussen scholen en de culturele sector. In deze nieuwe periode gaat K&C verder met het opzetten van leergemeenschappen cultuureducatie. Een leergemeenschap is een meerjarige samenwerking tussen een school en een culturele partner, waarbij zij samen een ontwikkeldoelstelling formuleren met als doel betekenisvol cultuuronderwijs te realiseren. Vanuit de landelijke regeling is er speciale aandacht voor kansengelijkheid. K&C pakt dit op door extra begeleiding te bieden aan scholen waar cultuureducatie minder vanzelfsprekend is en door aan te sluiten bij de verschillende projecten rond taalontwikkeling.

Landelijk wordt gewerkt aan een herziening van het curriculum. De huidige onderwijsinhoud wordt als niet langer actueel gezien. Dit nieuwe curriculum zal bestaan uit negen verschillende leergebieden onderverdeeld in bouwstenen, waarbij cultuur een van de leergebieden is. Dit betekent dat alle scholen in de toekomst met cultuur bezig moeten zijn. K&C houdt de ontwikkelingen bij en zorgt voor aansluiting op dit nieuwe curriculum.

- **We ondersteunen het primair en voortgezet onderwijs bij het vormgeven van hun cultuuronderwijs op school**

K&C is tevens onze steuninstelling voor het onderwijs. Dit betekent dat zij het primair en voortgezet onderwijs ondersteunt bij het vorm en inhoud geven van cultuuronderwijs. Zij biedt onder andere advies bij het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen en trainingen op het gebied van deskundigheidsbevordering. Tevens adviseert K&C culturele instellingen en zzp'ers bij het ontwikkelen van aanbod dat aansluit op de behoefte van de scholen.

We vinden het van belang dat er op alle scholen aandacht is voor cultuureducatie, daarom vragen we K&C vooral inzet te plegen op scholen waar nog gewerkt moet worden aan de basis. Een van de instrumenten hiervoor is het opleiden van interne cultuurcoördinatoren (ICC'er). K&C streeft ernaar dat op alle scholen een ICC'er aanwezig is. Zij ontmoeten elkaar in cultuureducatieve netwerken waar actuele ontwikkelingen en kennis rondom cultuuronderwijs worden gedeeld. Daarnaast willen we dat cultuuronderwijs is geborgd in het curriculum van de scholen. Een belangrijke pijler hiervoor is de samenwerking van het onderwijs met de lokale culturele omgeving. Culturele aanbieders geven de lespraktijk mede vorm door productontwikkeling en het al aanwezige aanbod. K&C stimuleert deze samenwerking door vraag en aanbod samen te brengen.

- **Onze culturele instellingen bieden divers en hoogwaardig cultuureducatief aanbod voor het onderwijs**

De Kunstraad concludeert in zijn advies dat *'kwalitatief hoogstaande instellingen cultureel (educatief) aanbod produceren voor alle leeftijden'*. We beamen dit en we zien dat cultuureducatie een belangrijke plek inneemt in de beleidsplannen. De culturele instellingen werken met ondersteuning van K&C samen in twee educatieve netwerken, één voor podiumkunsten en één voor beeldende kunst. Binnen de netwerken wordt kennis uitgewisseld en wordt het aanbod op elkaar afgestemd. Met het *Cultuurmenu* hebben we een programma in handen waarbij leerlingen van alle klassen kennismaken met de professionele kunstinstellingen in de gemeente. Dit varieert van een muzikale voorstelling van het Noord Nederlands Orkest op school, tot een bezoek aan het Groninger Museum of het zien van een voorstelling van Het Houten Huis in het Grand Theatre. Scholen kunnen ook los van het *Cultuurmenu* aanbod afnemen van de instellingen. We vinden het van belang te weten hoe het aanbod van de instellingen wordt ontvangen op scholen en hoe het aansluit bij onderwijs. Omdat we willen toetsen of we ons beleid omtrent cultuureducatie op de juiste manier vormgeven, voeren wij onderzoek uit naar onder andere de bovenstaande punten. De uitkomst verwachten we eind 2021.

- **We gaan door met *Meer Muziek in de Klas* – De muziektafel Groningen**

In 2017 hebben we met een aantal partijen, waaronder het NNO, VRIJDAG, K&C, het primair onderwijs, het conservatorium, SKSG, Kids First en de Pabo's, de handen ineengeslagen om het muziekonderwijs op Groningse scholen te verbeteren. Onder de vlag van de landelijke Stichting Meer Muziek in de Klas hebben we ingezet op deskundigheidsbevordering van leerkrachten en kennisuitwisseling tussen de partijen in een werkgroep. In de komende periode werken we als netwerk verder aan het verankeren van muziek in het onderwijs. We organiseren opnieuw netwerkbijeenkomsten voor docenten waarbij elke keer een ander thema centraal staat. Het goedbezochte muziekcongres in november is een vast en belangrijk onderdeel van De Muziektafel - Groningen geworden. Ook de komende jaren blijven we deze dag met workshops en inspirerende sprekers organiseren.

- **We willen het aanbod in de Cultuurhopper uitbreiden**

Via de sport- en cultuurhopper kunnen basisschoolkinderen kennismaken met verschillende sportieve en culturele activiteiten in en om de gemeente Groningen. De activiteiten worden vaak tegen gereduceerd tarief of zelfs gratis aangeboden. Het doel is kinderen enthousiast te maken en hen aan te sporen lid te worden van een vereniging zodat ze in hun vrije tijd aan sport en/of cultuur doen. VRIJDAG en Huis voor de Sport zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van de cultuurhopper. Zij zijn in het voorjaar van 2019 gestart met het toevoegen van cultureel aanbod aan de sporthopper. Dit aanbod is zeer enthousiast ontvangen, voor sommige culturele activiteiten waren zelfs wachtlijsten. We zien dat het aantal culturele aanbieders op de hopper nog aan de lage kant is. We gaan dit uitbreiden door de hopper veelvuldig onder de aandacht te brengen. Ons doel is om het aantal aanbieders de komende vier jaar in ieder geval te verdubbelen.

Cultuurparticipatie

Door kunst en cultuur te beoefenen, groeit de persoonlijke ontwikkeling en identiteitsvorming. Hoe meer mensen zich creatief en enthousiast bezighouden met kunst en cultuur door theater te maken, te zingen, beeldende kunst te creëren en muziek te maken, hoe prettiger zij zich voelen in een samenleving en hoe meer zij zich hiermee verbonden voelen.

- **We stimuleren en organiseren kunst en cultuur in de wijken en dorpen door de inzet van cultuurcoaches**

De cultuurcoaches laten bewoners kennismaken met cultuur door het initiëren en aanjagen van activiteiten, daarnaast zorgen zij voor de verbinding met de professionele cultuursector in Groningen. Hierdoor waarborgen we de artistieke kwaliteit van de projecten en creëren we impact. Door het nauwe contact met de gebiedsteams, WIJ-teams en andere organisaties in de wijk weten de coaches wat er speelt en kunnen ze inspelen op de vraag en behoefte vanuit de wijk. Ook zijn de cultuurcoaches actief op de basisscholen en speeltuingebouwen in de wijken, zodat binnen- en buitenschoolse activiteiten aan elkaar worden gekoppeld. De cultuurcoaches zijn aangesteld door VRIJDAG en werken samen aan het project *VRIJDAG in de Buurt*. Ze zijn op dit moment actief in de wijken Selwerd, Korrewegwijk/De Hoogte, Oosterparkwijk, Lewenborg, De Wijert, Beijum en het dorp Ten Boer. Er is gekozen voor deze wijken omdat deze een grote sociale (en economische) opgave kennen. Het project is pas in 2019 van start gegaan, maar we merken nu al dat de cultuurcoaches een vaste waarde zijn in de wijk.

Naast de cultuurcoaches die specifiek zijn verbonden aan een bepaalde wijk, is er een cultuurcoach voor 'Nieuwe Groningers'. Deze cultuurcoach slaat een brug tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen. We zien dat de inzet van de cultuurcoaches een natuurlijke samenwerking tussen het sociaal domein en cultuur oplevert. De komende vier jaar gaan wij door met de inzet van de cultuurcoaches en willen we hun rol in de wijken verstevigen en uitbreiden. We doen dit in overleg met de verschillende gebiedsteams. Daarnaast willen we de samenwerking tussen het onderwijs en de cultuurcoaches intensiveren. We vragen VRIJDAG en K&C hier samen in op te trekken.

- **Wij blijven investeren in *De Wijk De Wereld***

In 2018 is op initiatief van SPOT en Groningse theatermakers gestart met het wijktheaterproject *De Wijk De Wereld*. Professionele makers trekken een aantal maanden een wijk in, leren de bewoners en de wijk kennen door naar verhalen te luisteren, om vervolgens samen muziek, theater en beeldende kunst te maken. De climax is de overname van de Stadsschouwburg, waar de bewoners gedurende een week hun ervaringen en verhalen op theatrale wijze delen met de rest van de gemeente. Door bewoners, instellingen en kunstenaars aan elkaar te koppelen, ontstaat er een blijvend sociaal effect. Mensen worden uit de eenzaamheid gehaald, nemen opnieuw deel aan de samenleving en voelen zich weer van waarde. Op deze wijze draagt dit project bij aan de maatschappelijke opgaven waar wij als gemeente voor staan.

We willen de activiteiten die zijn ontstaan in een wijk borgen. *De Wijk De wereld* werkt daarom nauw samen met de cultuurcoaches van VRIJDAG, zodat zij na afloop het stokje kunnen overnemen. *De Wijk De Wereld* is een belangrijk en waardevol instrument gebleken. We zijn aan het inventariseren welke wijken de komende vier jaren gaan deelnemen. We denken hierbij in ieder geval aan Vinkhuizen, Ten Boer en de Oosterparkwijk.

- **We willen dat cultuur in samenhang met andere domeinen deel uitmaakt van het uitvoeringsprogramma van de Regio Deal en van het Nationaal Programma Groningen**

In de Regio Deal werken het Rijk en de gemeente samen aan de ontwikkeling van de noordelijke wijken van de gemeente Groningen. Via verschillende actielijnen worden programma's opgezet die ervoor zorgen dat de leefkwaliteit in de wijken wordt verbeterd. Het Nationaal Programma Groningen zet zich in voor een goede toekomst voor elke Groninger. Ook dit is een samenwerking met het Rijk en de provincie. Vanuit cultuur dragen we aan beide programma's bij met onder andere de projecten

VRIJDAG in de buurt en De Wijk De wereld, deze projecten worden mede vanuit de Regio Deal gefinancierd. Daarnaast worden de mogelijkheden verkend van naschoolse culturele activiteiten voor kinderen en jongeren in een verlengde schooldag. De verlengde schooldag is een belangrijk speerpunt in de onderwijsagenda *Gelijke kansen en sociale inclusie*. De contouren van de plannen liggen er, in het najaar van 2020 worden de plannen geconcretiseerd.

- **We ondersteunen amateurkunstenaars en verenigingen**

We zijn trots op het rijke amateurkunstveld dat de gemeente Groningen kent. In de dorpen en wijken zijn ruim 200 verenigingen actief. Daarnaast nemen veel inwoners deel aan de verschillende cursussen die bij onder andere VRIJDAG en het Centrum voor Kunst en Cultuur in Haren worden gegeven. VRIJDAG is onze steuninstelling voor het amateurkunstveld. Zij geven workshops in het kader van deskundigheidsbevordering, maar bieden ook hulp bij de zoektocht naar een geschikte zaal of nieuwe dirigent. In deze nieuwe periode introduceert VRIJDAG in samenwerking met onder andere K&C een online platform waar vraag en aanbod samenkomen: De Kultuurcentrale.

Daarnaast continueren we de subsidieregelingen die we hebben voor amateurs. De BAK en de Plusregeling zijn waardevol gebleken voor het veld. In de vorige periode is de Klankbordgroep Amateurkunst gestart met als doel het amateurkunstveld een stem te geven. We merken dat deze groep niet zo actief meer is. We gaan in gesprek om te horen of dit nog het juiste instrument is en waar de behoeften liggen.

Cultuur is inclusief

We willen dat er voor alle inwoners van verschillende leeftijden en achtergronden aansprekend aanbod is. Het is van belang dat inwoners het aanbod goed kunnen vinden en zich herkennen in het aanbod en de activiteiten van onze culturele instellingen. De instellingen hebben een taak zich te verdiepen in publiek en zich te verbinden met voor hen nieuwe publieksgroepen. We hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de drempel tot deelname en bezoek aan cultuur te verlagen. Hierbij hebben we bijvoorbeeld ook oog voor de groeiende groep internationals in Groningen. Steeds meer instellingen maken het aanbod herkenbaar door middel van het 'Language no problem' logo. We stimuleren het gebruik van het logo in Groningen.

- **We vragen onze instellingen activiteiten en programma's te ontwikkelen om nieuw publiek te bereiken, waarbij zij zich focussen op kennismaking en verbinding**

We zien dat veel instellingen in hun plannen aangeven hoe ze bovenstaande doelstelling vormgeven. Club Guy & Roni organiseert *Jongerenplatform 2*, dat gericht is op kennismaking met en ervaring opdoen in de theaterwereld. Samen met het NNT ondersteunt Club Guy & Roni het participatieproject *Bab Ad-daar* waar nieuwkomers hun talenten voor theater en dans kunnen ontwikkelen, zowel voor als achter de schermen. Het Grand Theatre werkt samen met Jonge Harten aan *De Grote Hartenclub*. Zij bezoeken voorstellingen met een diverse groep jongeren die niet eerder in aanraking kwam met theater. Door te praten over hun ervaringen leren de theatermakers over de belevingswereld van de jongeren.

Het Groninger Museum is in 2018 begonnen met een actief outreach-programma om inwoners die nauwelijks naar het museum komen of zonder een grote culturele belangstelling, bekend te maken met de activiteiten van het museum. Op "familiedagen" worden de wijkbewoners uitgenodigd om het museum gratis te bezoeken en kennis te maken. Daarnaast trekt het museum met een caravan langs verschillende festivals om via het aanbieden van workshops in gesprek te raken met publiek. Forum Groningen heeft een jongerenpanel, VERS, dat een 'eigen stempel drukt' op het Forum door te programmeren en online te communiceren. Het nieuwe Museum aan de A heeft als missie inwoners en bezoekers van Groningen te verbinden met de geschiedenis van Groningen. Het betreft het publiek actief bij de programmering en ontwikkeling van activiteiten en tentoonstellingen. Ook SPOT pakt de handschoen actief op en introduceert het nieuwe programma *Cultuurinspiratie*. Ze organiseert

speciale activiteiten om groepen mensen die niet snel naar het theater gaan naar haar voorstellingen te trekken. Denk hierbij aan het organiseren van workshops die passen bij de te bezoeken voorstelling, festivals specifiek voor ouderen, gratis lunchconcerten en podiumkunstdagen voor het voortgezet onderwijs.

Een positieve ontwikkeling is de intensievere samenwerking met het onderwijs. Het Museum aan de A ziet samen met het Noorderpoort kansen voor een leerbedrijf in het nieuwe historisch museum. Mbo-studenten kunnen ervaring opdoen op meerdere terreinen zoals hospitality, beveiliging en administratie maar ook op het gebied van toerisme. SPOT onderzoekt in haar project *Leerwerk* de mogelijkheden voor het creëren van stages, afstudeerprojecten en het zijn van een opleidingsplaats voor onder andere podiumtechnici. SPOT werkt hierbij samen met het Alfa-college, Noorderpoort, Hanzehogeschool en NHL Stenden Hogeschool.

- **We verlagen (financiële) drempels voor cultuurdeelname en bezoek**

De gemeenteraad heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat er geen financiële drempels zijn voor deelname aan cultuur. We hebben onderzoek gedaan naar wat instellingen nu al doen voor minima. We zien dat meer dan de helft van de instellingen rekening houdt met de betaalbaarheid van het aanbod. Er wordt veelal samenwerkt met de Stadjerspas, met Quiet Groningen via *Geef een Toegift* of met de Voedselbank. Via de Stadjerspas kunnen instellingen zich melden met gratis aanbod of aanbod met gereduceerd tarief. SPOT is een van de instellingen die kaarten aanbiedt via de Stadjerspas. Noorderzon biedt jaarlijks in samenwerking met de Voedselbank 150 gezinnen de mogelijkheid het festival te bezoeken, daarnaast verdubbelen zij de kaartjes van *Geef een Toegift*. Ook het Grand Theatre en Eurosonic Noorderslag werken met *Geef een Toegift*. Dit is een landelijk initiatief van de podiumkunsten, waarbij degene die een kaartje koopt ook de mogelijkheid wordt geboden een kaartje te kopen voor iemand met een krappe beurs. We gaan actief in gesprek met de instellingen die nog geen beleid hebben voor minima en vragen hen bovenstaande of andere opties te overwegen.

Middels het Jeugdfonds Sport & Cultuur kunnen kinderen waarvan de ouders een laag inkomen hebben, deelnemen aan cultuur.

- **Forum Groningen draagt met haar functies in het centrum, wijken en dorpen bij aan het voorbereiden van inwoners en bezoekers op de toekomst**

Eind november 2019 was het eindelijk zo ver: de opening van Forum Groningen. Na jaren van plannen maken, bijstellen van de planning tot aan de uiteindelijke aardbevingsbestendige bouw kan iedereen nu het imposante gebouw aan de Nieuwe Markt bezoeken. In de maanden erna openden achtereenvolgens de eerste tentoonstelling *AI: More than Human* en stripmuseum Storyworld. Het gebouw met daarin de bibliotheek, filmzalen, exposities, culturele evenementen, horeca, de Groningenshop en dakterras wordt landelijk geprezen als verrassend en een waardevolle aanvulling op de historische binnenstad. In de eerste maanden trok het Forum al ruim een miljoen bezoekers, ver boven verwachting. Niemand had kunnen voorspellen dat vanaf maart 2020 door de coronapandemie het Forum enige tijd dicht moest en later beperkt open kon. Hierdoor heeft Forum geen normaal eerste jaar gedraaid om van te leren.

Als één organisatie werkt Forum in de hele gemeente Groningen aan een breed en laagdrempelig aanbod. In 2019 zijn de bibliotheekvestigingen in Ten Boer en Haren door de gemeentelijke herindeling overgegaan van Biblionet naar Forum Groningen. Hiermee komt het totaal aantal vestigingen op negen: Hoogkerk, Beijum, Haren, Ten Boer, Selwerd, Vinkhuizen, Lewenborg, De Wijert en de Forumbibliotheek Centrum. De komende jaren staan voor ons de rol van Forum in de wijken en het sociaal domein centraal. Hiervoor is goede afstemming nodig met relevante partners in de wijk. Juist in de wijk- en dorpsvestigingen kan Forum inwoners bereiken die anders minder met cultuur, lezen en media in aanraking komen.

We vragen aan Forum Groningen ook om aan te geven aan welke beleidsstrategieën zij bijdraagt. Vanwege het specifieke karakter van Forum voeren wij met hen een breder gesprek dan alleen over cultuur. Forum levert met haar bibliotheekfunctie een belangrijke bijdrage aan de deelname van Groningers aan de maatschappij: onder andere door kinderen en jongeren met plezier te leren lezen, nieuwkomers de Nederlandse taal te leren en ouderen te helpen digitaal vaardiger te worden. En natuurlijk door alle bezoekers te vermaken en te inspireren met films, boeken, exposities en debat. Mediawijsheid en het omgaan met nieuwe technologie zullen een steeds grotere rol in onze maatschappij gaan spelen. Provinciaal heeft Forum een rol in het programmeren van filmhuizen en in de samenwerking met Biblionet.

Jaar	Activiteit	Resultaat
2021	Onderzoek naar cultuuronderwijs.	We hebben in beeld hoe de inzet van K&C en het aanbod van de instellingen wordt ontvangen op de scholen.
2021	Gesprekken met de instellingen over hun bijdrage voor minima.	Instellingen hebben een visie op gedifferentieerd prijsbeleid.
2024	Culturele aanbieders worden actief benaderd om deel te nemen aan de cultuurhopper.	Het aantal deelnemende aanbieders aan de cultuurhopper is verdubbeld.
2021-2024	Informerende Raadsbrief ontwikkeling Forum Groningen.	We monitoren de ontwikkeling van Forum nauwgezet en nemen dit mee in onze subsidieverlening. De voortgang en bijzonderheden rapporteren we in de begrotingscyclus en in een jaarlijkse brief aan de Raad.
2022	K&C en VRIJDAG trekken samen op om cultuur op school en buiten school te verbinden. De cultuurcoaches spelen hierbij een belangrijke rol.	Er is een samenwerking tot stand gekomen tussen K&C en VRIJDAG wat betreft de verbinding tussen binnen- en buitenschools aanbod.

7 Overal cultuur

Met de strategie *Overal cultuur* werken we aan de ambities *Bruisende stad* en *Kunst en cultuur voor iedereen*. Om kunst en cultuur dichtbij inwoners en bezoekers te brengen, vinden we het belangrijk dat de gemeente Groningen cultuur ademt. Dit komt tot uiting in culturele evenementen en (beeldende) kunst op straat. We willen hier de komende periode met onze partners op blijven inzetten om te zorgen voor een creatieve 'vibe' in een aantrekkelijke historische stad, waar je op iedere straathoek struikelt over cultuur.

Wat gaan we doen?

- **We integreren beeldende kunst in de openbare ruimte**

De openbare ruimte is de ontmoetingsplaats bij uitstek. Tussen mensen onderling, maar ook tussen mensen en hun omgeving. Door kunst en cultuur een nadrukkelijke rol te geven in de openbare ruimte komen inwoners en bezoekers van de gemeente Groningen als vanzelf in aanraking met diverse kunstwerken. Om deze vanzelfsprekendheid te garanderen, willen we bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling afwegen hoe kunst geïntegreerd kan worden in het ontwerp, al dan niet in combinatie met andere voorzieningen zoals sport.

Het Centrum Beeldende Kunst heeft de opdracht om kunst in de openbare ruimte te ontwikkelen voor een brede doelgroep. Een van de belangrijkste instrumenten voor het CBK is onze percentageregeling *Kunst op straat*. Hiermee stimuleren we nieuwe kunstwerken bij gebiedsontwikkelingsprojecten. De wijken Selwerd, de Wijert en Beijum zitten in een vernieuwingstraject, de Grote Markt wordt opgeknapt, de Eemskanaalzone richting Meerstad wordt verder vormgegeven en er zijn ontwikkelplannen in Ten Boer. Samen met het CBK en andere partners blijven we de komende jaren inzetten op kunstprojecten op straat, zoals *Rizoom* aan de Helperzoom en *Wervel* in Forum Groningen. De komende periode wordt bijvoorbeeld *Park Meerstad* opgeleverd, het grootste openbare landkunstproject in Nederland. Zo ontsluit het CBK de publieke ruimte met nieuwe projecten, vaak in combinatie met aansprekende activiteiten. Ook de komende jaren zal het CBK via opdrachten nieuwe kunstwerken blijven ontwikkelen. Daarnaast schrijven we jaarlijks aan één deelnemer van de talentenregeling een opdracht uit om een nieuw werk te ontwikkelen dat op een passende locatie in de gemeente gerealiseerd wordt.

- **Wij stimuleren instellingen om laagdrempelig, gratis en buiten te programmeren**

We vinden het belangrijk dat Groningen cultuur ademt. Daarom maken we met verschillende instellingen afspraken over nieuwe mogelijkheden kunst te presenteren buiten de eigen expositiemuren. Noorderlicht zet bijvoorbeeld de komende jaren nog sterker in op tentoonstellingen op satellietlocaties in de openbare ruimte. Het Groninger Museum brengt beeldende kunst met een mobiel museum naar de wijken en evenementen. En het jonge initiatief het Resort laat het publiek via kortlopende interventies in de openbare ruimte kennis maken met bijzondere plekken in de gemeente. Hierbij zoeken we expliciet de combinatie van kunst op straat met evenementen in de wijken en dorpen.

- **We gebruiken de publieke ruimte als podium**

Groningen kenmerkt zich door de vele podia, zowel permanent als tijdelijk, maar ook formeel en informeel. Naast het brede aanbod van SPOT, VERA/Simplon en het Grand Theatre worden gedurende het hele jaar festivals en andere evenementen georganiseerd op locaties verspreid door de gehele gemeente. Evenementen dragen bij aan de aantrekkingskracht en het vestigingsklimaat van de stad en versterken de sociale cohesie in de dorpen en de wijken. Belangrijke hoogtepunten van deze kalender zijn Eurosonic Noorderslag, dat met onder andere Eurosonic Air ook voorziet in een gratis toegankelijk

programma. Noorderzon tovert ieder jaar het Noorderplantsoen grotendeels om tot gratis concert- en theaterpodium. Maar ook andere festivals dragen bij aan een levendige stad: de Kunstmarkt Haren, City Stage, het Peter de Grote Festival, Winter Welvaart, Dichters in de Prinsentuin en Open Ateliers in Ten Boer. Daarnaast willen we de komende periode meer aandacht geven aan andere vormen van kunst en cultuur in de openbare ruimte, bijvoorbeeld poëzie op gevels en tijdelijke street art en graffiti projecten.

Ook buiten de context van een festival programmeren veel instellingen activiteiten in de openbare ruimte. Het Noord Nederlands Orkest bijvoorbeeld geeft jaarlijks een gratis toegankelijk concert tijdens het Gronings Ontzet en Urban House Groningen gebruikt vanzelfsprekend de openbare stedelijke ruimte als podium. Veel van deze activiteiten zijn gratis toegankelijk. Daarnaast zetten we, samen met de collega's van evenementenbeleid in op een aansprekend aanbod van evenementen voor een groot publiek. Deels concentreren deze manifestaties zich op en rond de Drafbaan, als aanvulling op het aanbod van MartiniPlaza en de Oosterpoort.

- **We zetten ons cultureel erfgoed in de schijnwerpers**

Het hoofddoel van het gemeentelijke erfgoedbeleid is het in stand houden en zorgvuldig beheren van het cultuurhistorische erfgoed. Erfgoed brengt steden en dorpen eigenheid, karakter en kwaliteit. Bovendien is erfgoed essentieel om de geschiedenis van een plek zichtbaar te maken en te houden. Erfgoed benutten bij gebiedsontwikkeling levert zowel een bijdrage aan de kwaliteit van de ontwikkeling als aan het behoud van waardevolle gebouwen, gebieden en structuren. We versterken de samenwerking met de afdeling Stadsontwikkeling, zodat we de verhalen van ons erfgoed beter onder de aandacht kunnen brengen bij een groter publiek. Een belangrijke ontwikkeling de komende periode is de vernieuwing van het A-kwartier, met het Museum aan de A als centrale historische ontmoetingsplek. Daarnaast streven we ernaar om de onbekende 'sleeping beauties' samen met bewoners nieuw leven in te blazen en 'wakker te kussen'. Zo delen we de cultuurhistorie, bijvoorbeeld via de erfgoedkaart, publicaties, tentoonstellingen en de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag.

Jaar	Activiteit	Resultaat
2021-2024	Kunst op Straat.	5 nieuwe beeldende kunstprojecten in de openbare ruimte.
2022	Opdracht stipendia talent van start.	per jaar 1 nieuw kunstwerk in de openbare ruimte door stadstalent.
2022-2024	Poëzie in de openbare ruimte.	Jaarlijks 1 (tijdelijk) literair kunstwerk in de openbare ruimte.
2022	Vernieuwing A-kwartier.	Eerste fase Museum aan de A gereed en start volgende fase.
2023 - 2024	Gezamenlijke visievorming erfgoed Gemeente Groningen.	Gedeelde visie en eenduidige uitgangspunten uitvoering beleid.

8 Ruim baan voor talent en vernieuwing

De strategie *Ruim baan voor talent en vernieuwing* zetten we in om onze ambities voor een *Bruisende Stad* en *City of Talent* te bereiken. De focus in deze strategie ligt met name bij jonge talenten die beschikken over de capaciteiten om hun artistieke en creatieve talent op een professioneel niveau te beoefenen. We willen zowel de kansen voor nieuw talent vergroten als vernieuwing in de culturele infrastructuur stimuleren. We geloven dat jong talent zorgt voor vernieuwing in de sector en we willen in de culturele infrastructuur ruimte bieden aan nieuwe genres en jonge kunstenaars. Juist voor nieuwe initiatieven is het belangrijk een steuntje in de rug te krijgen om een duurzame beroepspraktijk te kunnen ontwikkelen.

Wat gaan we doen?

- **We stimuleren samenwerking in netwerken, waarin (voor)opleidingen, producenten, podia en presentatieplekken en festivals zich gezamenlijk ten dienste stellen aan de ontwikkeling van jonge kunstenaars.**

Om kansen voor (top)talenten te vergroten is een goede aansluiting tussen culturele instellingen en de voorliggende keten van onderwijs, het amateurveld en de (voor)opleidingen voorwaardelijk. Elke schakel van de keten speelt immers een rol in de vier fases van talentontwikkeling: kennismaken, ontwikkelen, bekwamen en excelleren. Om jonge kunstenaars meer kansen te geven zich te bekwamen en te excelleren, stimuleren wij trajecten van instellingen om talent te begeleiden in de eerste stappen richting een beroepspraktijk. Door structurele begeleiding bieden instellingen hen toegang tot kennis, netwerken, faciliteiten en productiemiddelen. Samenwerking door producenten, podia en presentatieplekken en festivals geeft jonge kunstenaars een breed palet aan mogelijkheden om te kiezen voor de begeleiding die hen verder helpt.

Er zijn veel instellingen in Groningen die op inspirerende wijze invulling geven aan talentontwikkeling. De samenwerking op Noord-Nederlandse schaal tussen de verschillende podiumkunstenorganisaties geeft talenten goede ontwikkelkansen in de programma's van Station Noord, Hit the North en Up North.

Station Noord is een kweekvijver voor onder andere theatermakers, choreografen en componisten die vernieuwend en divers werk maken. Talenten met (inter)nationale ambities kunnen na de eerste fase van Station Noord doorstromen naar ontwikkeltrajecten van Grand Theatre.

In de aanvraag voor de BIS als ontwikkelinstelling komen de trajecten van Up North en Hit the Noord samen in een nieuw initiatief: Platform Popcultuur Noord-Nederland. PPNN zet in op het versterken van het netwerk, wil draagvlak creëren voor genres en disciplines in de popcultuur en gezamenlijke ondersteuning bieden aan jonge makers en acts. Het platform wil de bestaande ontwikkellijnen verduurzamen en doorontwikkelen.

Een tiental noordelijke presentatie-instellingen en kunstinitiatieven in de beeldende kunst, verenigd in de Noordenaars, maken voorzichtige stappen naar verdere samenwerking. Met de proeftuin *Artist in Space* bieden de instellingen talentontwikkelingstrajecten aan en ze onderzoeken gezamenlijk hoe het noorden ruimte kan bieden aan een bruisend en inspirerend kunstklimaat. De Kunstraad constateert echter, en niet voor het eerst, "(...) er lijkt overlap te bestaan tussen de trajecten of programma's van de verschillende (Groninger) instellingen. Het is daarbij evenmin duidelijk hoe de instellingen zich tot elkaar verhouden. Onderlinge afstemming vindt wel plaats, maar niet integraal met een duidelijke visie."² Wij vragen de beeldende kunstinstellingen, in samenwerking met de kennis- en vakinstellingen, om in twee jaar tot een gezamenlijke visie te komen op het gebied van talentontwikkeling. Maatwerk bieden en zich gezamenlijke inspanning ten dienste van de ontwikkeling

---

² Op steviger Grond, Advies Kunstraad, 2020

van jonge kunstenaars geldt hierbij als een voorwaarde. We vragen het CBK hierin als trekker op te treden.

- **We bieden een samenhangend pakket van maatregelen om toptalent kansen te bieden op een beroepspraktijk.**

Als gemeente vinden we dat je talent moet koesteren. Daarom willen we, aanvullend op de ondersteuning door de instellingen, een faciliterende rol spelen in het versterken van de positie van jonge (top)kunstenaars. We bieden een combinatie van verschillende instrumenten gericht op financiële ondersteuning en het vergroten van zakelijke expertise om het professionaliseren van de beroepspraktijk mogelijk te maken. Daarnaast werken we samen met het veld aan het versterken van de zichtbaarheid van talent. Dit doen we aan de hand van de volgende vijf lijnen:

1. We bieden financiële ondersteuning; voor jonge kunstenaars ontwikkelen we vier financiële regelingen die hen ruimte en tijd geeft om zich te kunnen ontwikkelen, te experimenteren en te maken.

- We breiden het aantal eenjarige stipendia uit van drie naar tien. Deze stipendia bieden jonge talentvolle kunstenaars uit verschillende disciplines een werkbudget en coaching op maat om in te kunnen zetten voor de eigen ontwikkeling.
- We stellen een stadstalent aan; van de stipendiawinnaars krijgt één talent de kans stadstalent te worden en de mogelijkheid om de eigen discipline op de kaart te zetten in de vorm van een opdracht inclusief werkbudget.
- We starten een tweejarige regeling voor bewezen talent; de bewezen talentregeling biedt minimaal twee beginnende gezelschappen voor de periode van twee jaar financiële ondersteuning met de mogelijkheid tot verlengen met nog eens twee jaar.
- We onderzoeken een persoonlijke garantieregeling voor bewezen talent; in samenwerking met Station Noord starten we een pilot *persoonlijke garantieregeling* om te onderzoeken hoe we met een revolverend fonds jonge kunstenaars een lening onder voordelige condities kunnen bieden. We willen de onzekerheid van het werven van fondsen en het aanvragen van subsidies doorbreken. Met deze garantieregeling kopen makers als het ware tijd om een nieuw project te ontwikkelen, te investeren in zichzelf en zorg te dragen voor voldoende financieel draagvlak voor hun plannen.

2. We versterken cultureel ondernemerschap; naast de financiële ondersteuning bieden we talenten uit de verschillende trajecten, in samenwerking met het culturele veld, de kans om deel te nemen aan een leertraject cultureel ondernemerschap. Dit traject heeft als doel de zakelijke expertise te vergroten, een ondernemende houding te stimuleren en kennisuitwisseling met andere kunstenaars uit verschillende disciplines te bevorderen om het netwerk te vergroten.

3. We zorgen waar nodig voor passende huisvesting voor creatief talent; jonge kunstenaars hebben belang bij een (goedkope) vestigingsplek om te kunnen produceren, experimenteren en zich te presenteren. Veelal zoeken jonge kunstenaars elkaar op en vinden ze inspiratie, kennis en een netwerk bij gelijkgestemden. In een broedplaats ontstaat synergie door de aanwezigheid en samenwerking van meerdere partijen waardoor creativiteit, innovatie en ondernemerschap gestimuleerd wordt. We willen binnen het broedplaatsenbeleid ruimte maken voor talenten, waarbij de toewijzing en doorstroom van huisvesting is gekoppeld aan toekenning van stipendia en bewezen talentregeling.

4. We werken aan het vergroten van het aantal opdrachten; het verstrekken van opdrachten aan beginnende kunstenaars is een manier om hen ervaring op te laten doen en hun financiële zelfstandigheid te vergroten. Dit betekent tevens dat ze gezien worden en het draagt bij aan het gevoel van erkenning. Dit doen we door het faciliteren van het platform creatieve industrie en de werkgroep *Resilient and Creative City* in samenwerking met de afdeling Economische Zaken en Academie Minerva, het inventariseren van opdrachten binnen de gemeente, het faciliteren van ontmoeting en debat tussen de culturele en economische sector en de opdrachtverstrekking aan een stadstalent.

5. *We geven talent een podium;* voor talent is het van groot belang om gezien te worden. In eerste plaats natuurlijk om een binding te krijgen met (toekomstig) publiek, maar het is ook belangrijk dat hun werk geïntroduceerd wordt bij professionals, de politiek, fondsen en de media om bekendheid op te bouwen. We stimuleren de opzet van een breed talentenfestival waar jong talent zich kan presenteren. We continueren het inzetten van jong talent als ambassadeurs en we zorgen voor meer herkenbaarheid en versterken van het merk *City of Talent*.

Jaar	Activiteit	Resultaat
2021	Start tweejarige bewezen talentregeling.	Twee initiatieven van jong talent krijgen een budget voor twee jaar om te experimenteren met het ontwikkelen van de eigen signatuur.
2021	Persoonlijke garantieregeling bewezen talent.	Pilot i.s.m. Station Noord voor toekenning persoonlijke garantieregeling aan minimaal drie talenten.
2021	Leerroute Cultuur en Ondernemen.	Leertraject voor twintig deelnemers.
2021 - 2022	Broedplaats voor talent.	Broedplaats voor talent uit bewezen talentregeling en stipendia.
2022	Uitbreiding stipendia.	Van vier naar tien stipendia voor jong talent.
2022	Stadstalent.	Aanstelling van een stadstalent.
2022	Podium voor talent.	Festival voor talent en vergroten samenwerking tussen de disciplines om effect van alle inspanning van instellingen groter te maken.
2022	Vergroten opdrachten.	Het faciliteren van ontmoeting en debat tussen de culturele en economisch sector in platform <i>Resilient and Creative City</i> . Inventariseren van opdrachten binnen de gemeente.

9 Sterke basis

Inleiding

De culturele instellingen, kunstenaars en culturele projecten zorgen samen voor een bruisende stad. Om onze ambities voor kunst en cultuur zoals in deze nota beschreven te realiseren, is een sterke basis onmisbaar. Met deze strategie zetten we in op een stevig cultureel ecosysteem, met goede onderlinge verbindingen en een aanbod dat inwoners en bezoekers aanspreekt. De komende jaren hebben we hierbij een aantal speerpunten, waaronder een gezonde culturele arbeidsmarkt, een zo compleet mogelijke keten van talentontwikkeling en een goede samenwerking met andere overheden. Als gemeente spelen we een belangrijke rol in het bieden van een sterke basis: als subsidieverlener, opdrachtgever, gesprekspartner en op het gebied van huisvesting. Deze strategie beslaat drie hoofdthema's: bedrijfsvoering en ondernemerschap, culturele infrastructuur en samenwerking met andere overheden.

Wat gaan we doen?

Bedrijfsvoering en ondernemerschap

- **We zorgen voor een goede aansluiting tussen gemeentelijk beleid en de ambities en activiteiten van de instellingen**

De ambities in deze cultuurnota realiseren we als gemeente niet allemaal zelf: het initiatief, de artistieke visie en het culturele aanbod ontstaan in de sector. We verstrekken subsidies aan culturele instellingen en initiatieven voor het produceren van kunst, cultuur en erfgoed met een hoge artistieke kwaliteit. Deze dragen bij aan de brede maatschappelijke doelen die wij als gemeente nastreven. Wij vinden het belangrijk hierover het goede gesprek te blijven voeren met de instellingen, zonder onnodige regeldruk. Aan het begin van de cultuurnotaperiode organiseren we een aantal bijeenkomsten over gemeentelijk beleid en een goede rolverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. De subsidiecyclus vormt de basis van de gesprekken met de instellingen en bestaat uit het Programma van Eisen (PvE) van de gemeente, een jaarlijkse aanvraag, voortgangsrapportage en verantwoording. Met de kernvoorzieningen en grotere instellingen gaan we beter in gesprek over de voortgang van de activiteiten. De informatie uit de subsidiecyclus levert informatie op voor onze eigen begrotingscyclus als gemeente, waarbij we de gemeenteraad regelmatig rapporteren over de voortgang van de cultuurnota. Het doel van de subsidieverlening is altijd het realiseren van de inhoudelijke ambities van de instelling, die bijdragen aan ons cultuurbeleid. Daarvoor hebben we ook inzicht nodig in de bedrijfsvoering van een instelling. We stemmen subsidieverlening indien nodig af met andere gemeentelijke directies en andere overheden, zodat subsidieontvangers zoveel mogelijk met één loket te maken hebben.

Wat is de Fair Practice Code?

In 2017 is de landelijke Fair Practice Code vastgesteld door vertegenwoordigers van de cultuursector met als doel: *'Een eerlijke, duurzame en transparante bedrijfsvoering en respectvol, solidair en in vertrouwen met elkaars belangen rekening te houden ten dienste van een sterke sector die de potentie en kansen van makers ten volle benut en doet renderen.'* De kernwaarden die bij de code horen zijn solidariteit, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen. Het gaat dus niet alleen om eerlijke beloning (fair pay) maar ook om eerlijke verdeling (fair share) en een eerlijke keten (fair chain). De code moet leiden tot een toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk: *'Dat wil zeggen dat iedereen onder eerlijke omstandigheden werkt en tegen een redelijke vergoeding. Dat ieder bewust is van zijn plek in de keten, verantwoordelijkheid neemt en solidair is met andere werkenden in het veld.'*³

³ www.fairpracticecode.nl

Omdat de Fair Practice Code brede doelstellingen heeft, is deze gericht op werkenden in de culturele en creatieve sector, ondersteunende partijen en alle afnemers van kunst en cultuur, waaronder ook het publiek.

Hoe wordt hier landelijk aan gewerkt?

De komende jaren werkt het Platform ACCT (Arbeidsmarkt voor een Creatieve en Culturele Toekomst) in opdracht van het ministerie van OCW de initiatieven die voortkomen uit de Arbeidsmarktagenda verder uit, met steun van culturele brancheorganisaties. Wij zien het ACCT als een waardevolle partner en werken graag mee aan werkconferenties van dit platform in Groningen.

- **Wij stimuleren de Groningse cultuursector om ook actief deel te nemen aan het gesprek over fair practice**

Kunst en cultuur zijn waardevol voor de samenleving en de sector verdient betere arbeidsvoorwaarden. We willen voorkomen dat eerlijke beloning voor makers de sluitpost van een begroting is. Het gaat om een gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen opdrachtgever, opdrachtnemer, werkgever, werknemer en publiek. We zetten in op een toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk, zoals deze in de code omschreven staat (zie kader).

De culturele sector in Groningen is breed en kent een hoge kwaliteit, maar ook hier zijn de arbeidsomstandigheden van werkenden in de sector vaak beneden peil. Het maken van zoveel mogelijk culturele producties voor een zo klein mogelijk budget mag niet ten koste gaan van makers. Wij zijn ons ervan bewust dat het voeren van een gesprek over de culturele arbeidsmarkt gevoelig ligt. Daarom is het belangrijk een open gesprek te voeren, met respect en interesse voor elkaars belevingswereld. Uiteindelijk is iedereen hierbij gebaat. Wij kunnen als overheid niet alleen het probleem oplossen, net zo min als de culturele instellingen. Het is daarom belangrijk samen een balans te vinden tussen fair practice en de tomeloze ambities van de sector.

Wij willen als gemeente nadrukkelijk niet inbreken op het personeels- en beloningsbeleid van instellingen, dit is een zaak tussen werkgever en werknemer. Als gemeente hebben wij vooral invloed op het gesubsidieerde deel van de cultuursector, maar het probleem speelt natuurlijk breder. Als opdrachtgever geeft de gemeentelijke organisatie het goede voorbeeld door eerlijke betaling van kunstenaars in het inkoopbeleid op te nemen. We willen toewerken naar een cultuuromslag in het belonen en waarderen van kunstenaars.

De komende jaren voeren we samen met de sector de Fair Practice Code geleidelijk in. We hanteren hierbij de volgende agenda:

Jaar	Activiteit	Resultaat
2021-2024 doorlopend	Open gesprek voeren over fair practice met alle betrokkenen.	Meer bewustzijn over het belang van de code en inzicht in de toepassing ervan.
2021	Onderzoek naar startsituatie toepassing Fair Practice Code en fair pay in de Groningse cultuursector (breed).	Gedeeld beeld van wat er nodig is om de Groningse cultuursector eerlijker te maken en wie welke verantwoordelijkheid heeft.
2022-2023	Concrete afspraken maken tussen culturele instellingen, gemeente en andere betrokkenen per kernwaarde (solidariteit, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen).	Zicht op kansen en uitdagingen voor volledige invoering fair practice in 2025. Door concrete afspraken voldoen instellingen aantoonbaar meer aan de Fair Practice Code.

2024	Vorbereiding nieuwe cultuurnota met duidelijke criteria voor fair practice en verwerking in het PvE.	Bij de aanvraagronde voor 2025-2028 kunnen instellingen meer inzicht geven in hun situatie en hebben ze concrete ambities om verder te werken aan fair practice.
2025	Bij subsidiebesluiten nieuwe cultuurnota 2025-2028 is toepassing van de Fair Practice Code voor alle meerjarig gesubsidieerde instellingen het uitgangspunt.	In de Groningse cultuursector hebben alle instellingen een eerlijke, duurzame en transparante bedrijfsvoering en wordt er respectvol, solidair en in vertrouwen met elkaar gewerkt.

Culturele infrastructuur

Cultuurpijlers 2021-2024

Groninger Museum – *Musea en erfgoed*

NNO - *Klassieke muziek*

Noordwoord - *Letteren*

Eurosonic Noorderslag - *Popmuziek*

Club Guy & Roni/ NNT - *Theater en dans*

Het Houten Huis - *Jeugdtheater*

Noorderzon - *Festivals*

VERA/Simplon - *Gemeentelijke pijler popmuziek*

CBK - *Gemeentelijke pijler beeldende kunst*

Grand Theatre – *Gemeentelijke pijler talentontwikkeling*

- **We continueren het cultuurpijlerbeleid**

Samen met de provincie Groningen continueren we het cultuurpijlerbeleid. Wij vinden dat de cultuurpijlers en kernvoorzieningen een belangrijke rol hebben ten aanzien van kunst en cultuur in Groningen. Ze werken steeds meer samen, bijvoorbeeld op het gebied van marketing. Het levert veel zichtbaarheid op, ook in het kader van de landelijke cultuurlobby. We subsidiëren de cultuurpijlers en de kernvoorzieningen VRIJDAG, Forum Groningen en SPOT voor een periode van acht jaar. Hun functie verplicht hen een goed voorbeeld te zijn van artistieke kwaliteit, samenwerking, goede bedrijfsvoering en het stimuleren van de zichtbaarheid van kunst en cultuur in de gemeente. Wij blijven het gesprek voeren met zowel de pijlers als de kernvoorzieningen hoe zij deze voortrekkersrol vervullen. Waar nodig maken wij hier bindende afspraken over in het jaarlijkse Programma van Eisen (PvE).

- **We wijzen het Centrum voor Beeldende Kunst en het Grand Theatre aan als gemeentelijke cultuurpijlers**

Het Centrum Beeldende Kunst heeft bij de verzelfstandiging in 2019 de opdracht gekregen om ondersteuning te bieden aan beeldende kunstenaars in alle fasen van het kunstenaarschap. Zij bieden kunstenaars ondersteuning op het gebied van communicatie, presentatie, educatie, financiering en inhoudelijke kennis van productie.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners de mogelijkheid hebben op laagdrempelige manier in aanraking te komen met beeldende kunst. Het CBK doet dit door opdrachten voor kunstwerken in de openbare ruimte uit te zetten en inwoners te betrekken in het proces en de keuzes. En het CBK biedt informatie over en rondleidingen langs bestaand werk. Daarnaast leent het CBK via de Kunstuitleen schilderijen, grafiek, foto's en beelden uit om mee naar huis te kunnen nemen.

We vragen het CBK om een trekkersrol te vervullen als gemeentelijke cultuurpijler om te komen tot een gedeelde visie op talentontwikkeling en het versterken van de samenwerking in de sector (inclusief de kennis- en vakopleidingen). Ook vragen we ze een rol te pakken in het delen van kennis en kunde en debat, mede om de zichtbaarheid van de beeldende kunst voor publiek te vergroten. Dit betekent tevens dat wij de opdracht aan het Groninger Museum herformuleren. Zij worden cultuurpijler voor musea en erfgoed.

Het Grand Theatre vragen we om een trekkersrol te vervullen als gemeentelijke pijler op het gebied van talentontwikkeling. Het Grand Theatre vervult een 'spin in het web' functie in Station Noord 2.0 en we zien het effect van de inzet van het Grand Theatre om het artistieke klimaat in de podiumkunsten in Noord-Nederland te versterken. Wij vragen het Grand Theatre om de opgebouwde kennis, ervaring en expertise te delen met het culturele veld. We gaan met het Grand Theatre in gesprek over hoe zij een trekkersrol in kunnen nemen in de versterking van de positie van talent, om zo gezamenlijk de voorwaarden te creëren waarbij talent zich optimaal kan ontwikkelen, doorgroeien en zichtbaar opstellen.

- **We maken afspraken met SPOT over de bijdrage aan onze strategische beleidsdoelen**

SPOT heeft als gemeentelijk onderdeel een bijzondere positie in onze culturele infrastructuur. De afgelopen jaren zijn de mogelijkheden onderzocht voor interne verzelfstandiging. Inzet hierbij was de positie van SPOT zoveel mogelijk gelijk te trekken aan die van gesubsidieerde instellingen ('level playing field'). Interne verzelfstandiging bleek wettelijk niet mogelijk. Om toch tot de gewenste gelijkstelling te komen, is afgesproken dat de plannen van SPOT meer aansluiten op de doelstellingen en verantwoordingscyclus van ons cultuurbeleid. Kerntaak van SPOT is het programmeren van toonaangevende voorstellingen en concerten. Daarbij is SPOT zich bewust van haar maatschappelijke rol, met programma's als *De wijk de Wereld*, *LeerWerk* en *Cultuurinspiratie*. SPOT sluit hiermee aan bij het speerpunt in ons cultuurbeleid 'kunst en cultuur voor iedereen'.

- **We geven de Kunstraad Groningen opdracht ons te adviseren over onze beleidsontwikkeling**

De Kunstraad speelt een belangrijke rol in het cultuurnotaproces door te adviseren over de beleidsontwikkeling van en subsidieverlening aan instellingen. Wij vinden onafhankelijke advisering over de (artistieke) kwaliteit van instellingen en monitoring van het veld belangrijk. We kijken ook naar onszelf: in 2021 evalueren we het proces van de cultuurnota 2021-2024 in samenwerking met de provincie. Adviezen over delen van ons beleid, zoals talentontwikkeling of corona, vragen wij incidenteel uit. Deze vormen geen vast onderdeel van de opdracht van de Kunstraad. Wel staat het de Kunstraad altijd vrij om ongevraagd advies te leveren.

- **We stellen incidentele subsidies beschikbaar voor culturele projecten en evenementen**

Wij vinden het belangrijk goede voorwaarden te creëren voor culturele makers en vernieuwend aanbod te stimuleren. Nieuwe en incidentele professionele initiatieven spelen een vitale rol in de sector. Van voorstellingen en exposities tot festivals, filmproducties en meer. Om deze te ondersteunen verstrekt de Kunstraad namens ons en de provincie incidentele subsidies. Wij continueren deze regeling, maar we passen de voorwaarden aan zodat deze nog meer dan voorheen ten gunste komen van incidentele initiatieven die professioneel en vernieuwend zijn.

Huisvesting

- **We blijven een actieve rol spelen in het huisvesten van culturele instellingen**

Een sterke culturele infrastructuur vraagt goede huisvesting. Met de Kunstwerf (Het Houten Huis, Club Guy & Roni, De Steeg, de Noorderlingen) en Villa B (Jonge Harten, Noordwoord) voorzien we per 2021 veel instellingen van nieuwe huisvesting en versterken we ons podiumkunstencluster in het Ebbingekwartier. We werken verder aan de ontwikkeling van nieuwe huisvesting voor VRIJDAG. In het

kader van stadsontwikkeling in combinatie met cultuur werken we verder aan het MadA als nieuw historisch Museum aan de A en aan de Drafbaan als breed aansprekend evenemententerrein.

- **We zetten in op een toonaangevend nieuw muziekcentrum voor pop en klassiek**

De Oosterpoort is sinds 1973 het belangrijkste muziekpodium van Groningen en omgeving. Het gebouw is de thuisbasis van het NNO en vele festivals en evenementen. Steeds meer bezoekers bezoeken de Oosterpoort. De levensduur van muziekcentrum De Oosterpoort loopt op zijn einde. Het gebouw voldoet technisch en inhoudelijk niet meer aan de eisen van deze tijd. De afgelopen jaren zijn we een onderzoek begonnen naar de mogelijkheden voor een nieuw muziekcentrum. We richten ons nu nog twee locaties: achter het Centraal Station en aan de Vrydemalaan. Duidelijk is geworden dat een toekomstbestendig muziekcentrum om een nieuwe grote popzaal vraagt en een kleinere zaal voor klassieke muziek. Met een nieuw muziekcentrum zetten we in op de toekomst van Groningen als popstad.

- **We zorgen waar nodig voor passende huisvesting voor creatief talent en verbinden dit aan ons programma voor talentontwikkeling**

We willen dat cultureel talent de kans krijgt zich in Groningen te ontwikkelen. Passende huisvesting helpt daarbij. In het voorjaar van 2020 presenteerden we onze Aanpak broedplaatsenbeleid. Een quickscan wees eerder uit dat we momenteel kunnen voldoen aan de vraag naar creatieve huisvesting, maar dat we hier in de toekomst wel aandacht voor moeten houden. Met ons broedplaatsenbeleid willen we hierin voorzien, met voldoende (en) betaalbare ruimten voor creatief talent en het verbinden van ons programma voor talentontwikkeling aan ons broedplaatsenbeleid.

Harmonisatie

- **We zetten de bestaande cultuursubsidies in Haren en Ten Boer voort in de komende periode**

Sinds 2019 vormen Groningen, Haren en Ten Boer samen de nieuwe gemeente Groningen. In de kadernota is al benoemd dat de cultuurbudgetten van Haren en Ten Boer meegenomen worden in de uitvoering van de strategie *Samenleven met cultuur*. De Culturele Raad Haren speelt een centrale rol in het organiseren en verbinden van culturele activiteiten in Haren en omgeving. Wij waarderen dit en blijven de Culturele Raad ondersteunen in afstemming met het Gebiedsteam Haren. Ook continueren we de bestaande afspraken met enkele culturele instellingen en verenigingen in Ten Boer. Daarnaast gaan we in gesprek hoe we het beleid in de toekomst eenduidiger kunnen maken.

- **We werken aan de verzelfstandiging van het Centrum voor Kunst en Cultuur Haren**

De wens tot verzelfstandiging van kunst- en cultuurcentrum CKC, gevestigd in 't Clockhuys in Haren, speelt al lange tijd. Het CKC was onderdeel van de gemeente Haren en is daardoor in 2019 onderdeel van de gemeente Groningen geworden. Het CKC is met haar cursussen en evenementen voor ons een belangrijke speler in het aanbieden van laagdrempelige cultuurparticipatie, zoals de koren en orkesten voor amateursmuzikanten. De komende tijd gaan we de mogelijkheden tot verzelfstandiging verder uitwerken zodat de organisatie op een slagvaardige manier de inwoners van Haren en omstreken kan blijven inspireren en verrassen.

- **We stellen culturele subsidieregelingen open voor alle aanvragers in de gemeente**

Om te zorgen dat kunst en cultuur voor iedereen is, moet iedereen uiteraard ook in gelijke mate toegang hebben tot ondersteuningsmogelijkheden voor culturele activiteiten. Naast de meerjarige cultuursubsidies zijn er ook incidentele ondersteuningsmogelijkheden: het incidentenbudget, de regeling Basissubsidie amateurkunst (BAK) en de Plusregeling. Als onderdeel van de juridische beleidsharmonisatie passen we de regelingen zo aan dat deze vanaf 2021 gelden voor alle culturele initiatiefnemers in de gemeente Groningen. De komende jaren monitoren we wat het effect hiervan is op onze subsidieverlening.

Samenwerking andere overheden

- **Wij werken in ons cultuurbeleid zoveel mogelijk samen met de provincie Groningen**

De afgelopen jaren hebben wij een nauwe samenwerking met de provincie opgezet: voor de cultuurnota, als opdrachtgever voor de Kunstraad en als subsidieverlener. Dit leidt tot meer samenhang in beleid en minder regeldruk. Het vaststellen van twee kadernota's op basis van dezelfde beleidslijnen voor een periode van acht jaar is landelijk uniek. We verkennen met de provincie ook nieuwe beleidsontwikkelingen, zoals de rol die cultuur kan spelen in de ambities van het Nationaal Programma Groningen.

- **We versterken samen met alle Groninger gemeentes de culturele kwaliteit en identiteit van de provincie Groningen**

De Groninger gemeenten werken samen op het gebied van cultuurbeleid binnen de Vereniging Groninger Gemeenten (VGG). De gemeenten hebben met elkaar en de provincie een alliantie gesloten met als hoofddoel de kwaliteit van de culturele infrastructuur te versterken. Als gemeente vinden we het belangrijk om ons samen met andere gemeenten in te zetten voor de culturele kwaliteit en identiteit van de provincie Groningen, zowel door het delen van kennis als door concreet samen te werken aan projecten. Een van de projecten is onderzoek doen naar een Shared Service Center voor de kleinere erfgoedinstellingen, waarbij zij gezamenlijk gebruik kunnen maken van functies zoals marketing of educatie.

Kader We the North

- **We zetten samen met onze We the North-partners in op het versterken van Noord-Nederlandse talentontwikkeling, innovatie en lobby**

Culturele instellingen en makers in Noord-Nederland hebben elkaar nodig en versterken elkaar. Sinds 2017 vormen we samen met de drie noordelijke provincies en de gemeenten Leeuwarden, Assen en Emmen een stedelijke culturele regio onder de naam 'We the North'. We the North staat landelijk op de kaart als innovatieve regio met flinke culturele ambities. Landelijke cofinanciering is onmisbaar voor het realiseren van de gezamenlijke ambities. De toelating van Station Noord tot de landelijke Basis Infrastructuur (BIS) 2021-2024 met als leadpartner het Grand Theatre zien wij als een erkenning van de inzet van de betrokken instellingen en We the North. Het nieuwe beleid 2021-2024 is onlangs vastgesteld met een bijbehorend budget van circa zeshonderdduizend euro per jaar. De ambities van We the North als stedelijke regio zijn aanvullend op het beleid van de deelnemende overheden. Alle partners blijven zelf verantwoordelijk voor de basis, namelijk het in stand houden van culturele instellingen, cultuureducatie en -participatie.

De ambities van We the North 2021-2024 zijn:

1. Een sterke en samenhangende culturele infrastructuur in Noord-Nederland doordat de culturele sector samen werkt aan een aanbod met hoge kwaliteit dat nieuw publiek bereikt.
2. Makers en talenten kunnen in alle kunst disciplines en interdisciplinair in Noord-Nederland makkelijker een plek vinden om zich professioneel te ontwikkelen.

Om deze ambities te realiseren zet We the North in op het versterken van noordelijke netwerken (zoals Station Noord en Platform Popcultuur Noord-Nederland), innovatie en lobby naar het Rijk.

Einde kader

- **We nemen een sterke positie in richting het Rijk en landelijke fondsen**

De culturele sector kent een ingewikkeld stelsel waarbij een instelling vaak door meerdere overheden en fondsen wordt gesubsidieerd. Als één schakel wegvalt, moeten de andere spelers dit opvangen. Dit vraagt om integrale keuzes en afstemming zoals wij met de provincie sinds 2016 al hebben gerealiseerd. Goede afstemming met het Rijk en landelijke fondsen is een belangrijke voorwaarde om onze ambities te realiseren. In deze periode verwelkomen wij de nieuwe BIS-toekenningen, maar de rijksfinanciering van onze gemeentelijke ambities en sterke culturele instellingen blijft achter ten opzichte van de Randstad. Wij blijven inzetten op zichtbaarheid van Groningen en Noord-Nederland, een goede lobby en een gelijkwaardig gesprek tussen de verschillende overheden.

Marketing

- **We zorgen voor een betere zichtbaarheid van de culturele en creatieve sector voor inwoners en bezoekers**

We continueren onze inzet op het versterken van het imago van Groningen als cultuurstad voor bewoners, bedrijven en bezoekers in samenwerking met Marketing Groningen. We stimuleren hiermee dat meer mensen deelnemen aan kunst en cultuur en we versterken het draagvlak voor kunst en cultuur. We stimuleren onderzoek naar cultuurbeoefening, cultuurbezoek, cultuurwaardering en publieksbereik.

10 Financieel overzicht

Strategie	Beleid	Cultuurnota	Intensivering
Sterke Basis	Instellingen	13 miljoen	
	Incidenten	250.000	
	Huisvesting		250.000
	Cultuur Pijlers		100.000
	We The North		100.000
Talent & Vernieuwing	Instellingen	500.000	
	Impulsregeling		200.000
	Financieringsmix		100.000
	Broedplaatsen		
Samenleven met cultuur	Instellingen	13,4 miljoen	
	Amateurkunst	240.000	
	Ten Boer	40.000	
	Haren	800.000	
	Cofinanciering		100.000
Overall Cultuur	Instellingen	1,6 miljoen	
		29,83 miljoen	850.000

Toelichting afwijkingen budgettaire kader ten opzichte van de kadernota

- Sterke Basis: het bedrag voor de instellingen ligt 1,9 miljoen euro hoger. De verklaring hiervoor is dat in de kadernota het budget voor SPOT met 6 miljoen euro voor ruim 500 duizend euro te laag was opgenomen. Noorderzon, Grand Futura en Noorderlicht zijn aan de sterke basis toegevoegd samen goed voor 1,15 miljoen euro. De rest van het verschil wordt verklaard door het accres.
- Talentontwikkeling: het budget daalt van 1,8 miljoen euro naar 500 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt door de verplaatsing van het CBK naar Overall cultuur en Grand Theatre naar Sterke Basis.
- Samenleven met cultuur: 13,4 miljoen euro in plaats van 11,8 miljoen euro. Deze stijging is te verklaren door verplaatsing van de bibliotheek budgetten van Haren en Ten Boer naar Forum Groningen. Die verplaatsing is ook de verklaring voor de verlaging van de budgetten Ten Boer en Haren. Daarnaast is er per 1 januari 2020 225 duizend euro toegevoegd aan het budget Forum voor de bibliotheekfunctie. De rest van het verschil wordt verklaard door het accres.
- Overall cultuur: dit bedrag is 730 duizend euro hoger. Grotendeels wordt dit veroorzaakt door de verplaatsing van CBK naar dit programma en de verplaatsing van Noorderzon en Noorderlicht naar Sterke basis.

Ten opzicht van de kadernota ligt het budgettaire kader 2,2 miljoen euro hoger. Dit wordt voor 1,2 miljoen euro verklaard uit het gestegen accres over 2020 en 2021. In de kadernota was het budget van SPOT 500 duizend euro te laag opgenomen. Per 1 januari 2020 is er 225 duizend euro toegevoegd aan budget Forum voor de bibliotheekfunctie en in de begroting 2021 is het budget SPOT met 185 duizend euro verhoogd voor dekking van de kostenontwikkeling.

Ten opzichte van de Kadernota is het budget van de intensiveringsmiddelen verlaagd van 1,3 miljoen euro naar 850 duizend euro. Die verlaging is veroorzaakt door de korting op het huisvestingsbudget dat voor VRIJDAG beschikbaar gesteld was en een generieke korting van 200 duizend euro op de cultuurmiddelen in het kader van de begroting 2020.

Financiële aandachtspunten

- Voor de structurele ondersteuning van de instellingen is er in totaal 29,83 miljoen euro beschikbaar. De Kunstraad heeft over 1,475 miljoen euro geadviseerd. De overige middelen zijn bestemd voor SPOT, Forum en CBK. Zij hebben een meerjarenplan ingediend waarover de Kunstraad enkel een inhoudelijk advies heeft gegeven. De bijdragen aan de instellingen bekijken we in samenhang met de provinciale bijdrage en stemmen we op elkaar af. Ook de rijksbijdragen via de BIS en de landelijke fondsen vormen een belangrijk onderdeel van de financiering van de regionale culturele infrastructuur. In de opdracht van de BIS, en een aantal landelijke fondsen, is inbedding van de gesubsidieerde activiteiten in de regionale infrastructuur een voorwaarde. De toekenning van deze middelen is zowel een financiële bijdrage aan de instelling als een bijdrage aan de versterking van de regionale culturele infrastructuur.
- In deze cultuurperiode leggen we nog meer nadruk op een op activiteiten gerichte begroting en verantwoording. Enerzijds om meer zicht te krijgen op welke inzet er wordt gedaan om de ambities uit de kadernota te realiseren, anderzijds om meer zicht te krijgen op de invulling van de Fair Practice Code door de instellingen. Deze activiteitenbegrotingen zijn ook een toets voor de invulling van Fair Practice Code door de overheden.
- Jaarlijks voegen we het beschikbare accres toe aan de budgetten. Door in hun begroting duidelijk te maken dat er sprake is van een kostenstijging, kunnen instellingen dit accres ontvangen. Het accres is echter geen directe compensatie van de kostenstijgingen waar instellingen jaarlijks mee te maken krijgen. Voor een deel moet die kostenstijging gefinancierd worden uit andere inkomstenbronnen. Mocht dit in onvoldoende mate worden gerealiseerd, gaan we hierover in gesprek om tot een goede balans van activiteitsniveau ten opzichte van de beschikbare middelen te kunnen komen.
- In de komende cultuurperiode continueren we de bijdrage aan de regionale samenwerking en versterking van de regionale culturele infrastructuur. Dat doen we door een bijdrage van 100 duizend euro aan het programma We the North en 100 duizend euro aan de cultuurpijlers.
- Voor het nieuwe talentontwikkelingsprogramma stellen we 200 duizend euro beschikbaar. Voor de ontwikkeling van de organisatie van het Museum aan de A is 125 duizend euro gereserveerd. Voor de hogere huurlasten van de Kunstwerf compenseren we de huurders met in totaal 125 duizend euro. Voor projecten waarin ook vanuit andere beleidsterreinen of andere financieringsbronnen wordt bijgedragen reserveren we 100 duizend euro.
- Voor de stimulering van broedplaatsen en het ontwikkelen van een andere financieringsmix hebben we 100 duizend euro beschikbaar
- De amateurkunsten ondersteunen we met 150 duizend euro in de Basissubsidie Amateurkunst en 80 duizend euro die via de Plusregeling voor projecten beschikbaar gesteld wordt. Voor professionele projecten stellen we via het incidentenbudget 250 duizend euro beschikbaar.
- We trekken 100 duizend euro uit voor de uitrol van gebiedsgerichte culturele activiteiten via o.a. *Vrijdag in de Buurt* in de wijken waar geen aanvullende middelen vanuit het wijkprogramma beschikbaar is.
- Voor de cofinanciering van het programma Cultuureducatie Met Kwaliteit stellen we 183 duizend euro beschikbaar.
- Voor het erfgoed van Martini Beiaard en het orgelfonds reserveren we respectievelijk 5 duizend en 20 duizend euro.
- De middelen voor de culturele activiteiten in Ten Boer en Haren blijven in de komende cultuurnotaperiode op het huidige niveau.

11 Monitoring en evaluatie

A. Programma van Eisen

De ambities en strategieën van de cultuurnota hebben we uitgewerkt in het *Programma van Eisen* (PvE). In het PvE geven wij aan welke maatschappelijke effecten en resultaten we willen bereiken op het gebied van cultuur. Het PvE is voor ons een middel om duidelijk aan te geven wat we als gemeente willen bereiken, zodat instellingen hier bij de aanvraag en de verantwoording van subsidie(s) rekening mee kunnen houden.

Medio juli versturen wij een brief met het verzoek voor 1 oktober een aanvraag in te dienen voor de activiteiten voor het dan komende jaar. In deze aanvraag geeft de aanvrager een nadere toelichting op de activiteiten en de bijbehorende activiteitenbegroting. De afspraken leggen we vast in het PvE en voor 1 januari versturen wij de verleningen voor het betreffende jaar. Begin maart versturen wij een verzoek om de verantwoording voor het voorbije jaar aan te leveren voor 1 april. Naar aanleiding van zowel de aanvraag als de verantwoording gaan we met alle instellingen in gesprek.

B. Subsidieverlening 2021

Instellingen die in de cultuurnota worden opgenomen met een meerjarige subsidie, worden hier zo snel mogelijk na vaststelling over ingelicht. Deze instellingen ontvangen begin 2021 een eerste betalingsvoorschot voor het eerste kwartaal. Dit betalingsvoorschot wordt omgezet in een definitieve subsidieverlening voor 2021 als zij voor 1 februari 2021 een aangepaste begroting en activiteitenplan hebben ingediend en deze is goedgekeurd door de overheden.

Van de instellingen die in de periode 2021-2024 subsidie van ons ontvangen vragen wij om in het activiteitenplan voor 2021 aan te geven hoe de instelling inspringt op en omgaat met de veranderende omstandigheden en de beperkingen als gevolg van de coronacrisis. Tegelijkertijd kunnen aanvragers in dit activiteitenplan en begroting de aanpassingen verwerken die het gevolg zijn van een afwijkend besluit van de BIS, Fondsen, provincie of gemeente ten opzichte van uw aanvraag. Hierover gaan wij, waar nodig samen met de provincie, na vaststelling van de subsidiebesluiten zo spoedig mogelijk met alle partijen in gesprek.

Op deze manier bieden wij de betreffende culturele organisaties meer ruimte om te anticiperen op de huidige beperkingen en veranderingen die corona teweegbrengt. Tegelijkertijd krijgen wij als overheden meer zicht op de manier waarop er invulling gegeven wordt aan de ambities van de cultuurnota's.

C. Het goede gesprek

In de vorige periode zijn wij al gestart onze dienstverlening te verbeteren. Een van de belangrijkste onderdelen hiervan was een sterkere nadruk op het goede gesprek. Wij willen graag in nauw contact zijn met de culturele sector, de instellingen die bijdragen aan onze ambities en de makers uit het veld. Daarom gaan wij graag het gesprek aan om goed op de hoogte te blijven over de nieuwe plannen en ontwikkelingen. Dit betekent in ieder geval jaarlijks een gesprek over de nieuwe subsidieaanvraag en verantwoording, maar met sommige partijen zal de gespreksfrequentie ook elk kwartaal zijn. Zo krijgen we meer inzicht in de activiteiten en uitvoering van de plannen van instellingen. Ook vinden we het belangrijk om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in de sector. Tot slot kunnen we de sector op deze manier ook beter meenemen op politiek-bestuurlijk niveau en positioneren om in te springen op kansen die zich gedurende de beleidsperiode voordoen. Ook het gesprek tussen de cultuurpijlers willen we beter en structureler faciliteren om hun positie te verstevigen.

Maatwerk staat bij ons voorop, ook in de afstemming met provincie waar we instellingen gezamenlijk subsidiëren. Voor enkele subsidierelaties treedt een van de twee overheden op als penvoerder en eerste aanspreekpunt. De betreffende instelling mag uiteraard van ons verwachten dat hierover goed gecommuniceerd en afgestemd wordt.

D. Monitoring Kunstraad Groningen

Wij vragen de Kunstraad Groningen om een tweejaarlijkse tussentijdse monitoring uit te voeren bij een steekproef van instellingen, net als in de voorgaande periode. Deze monitoring biedt de Kunstraad de kans trends en ontwikkelingen bij de instellingen te signaleren. De Kunstraad koppelt als onafhankelijk adviesorgaan de bevindingen terug aan gemeente en provincie. Dit zien wij als een waardevolle midterm review voor ons cultuurbeleid. Daarnaast evalueren wij samen met de Kunstraad en de provincie het doorlopen adviestraject om dit over vier jaar nog beter in te richten en uit te voeren.

E. Cultuurnota 2025-2028

De cultuurnota 2021-2024 is één van twee uitvoeringsprogramma's ter concretisering van de kadernota *Kunst en cultuur voor iedereen 2021-2028*. De acties en besluiten in deze nota hebben een duur of looptijd van vier jaar. Voor de periode 2025-2028 zal opnieuw een aanvraag- en adviestraject ingericht worden. Op deze manier kunnen wij tussentijds bijsturen op de beleidsuitvoering, inspringen op kansen en ontwikkelingen in de sector en ruimte bieden voor vernieuwing. Wij zullen de betrokken partijen tijdig op de hoogte stellen over de vorm en inhoud van dit traject.

12 Appendix I: Overzicht subsidiebesluiten

[Tabel word nog gemaakt en ingevoegd]